

Natuurtoets bestemmingsplanwijziging Oude Vaartweg, Oegstgeest

projectnr. 249336
revisie 01
21 februari 2013

Opdrachtgever

Gemeente Oegstgeest
Postbus 1270
2340 BG Oegstgeest

datum vrijgave

21 februari 2013

beschrijving revisie

definitief

goedkeuring

drs. ing. M.L. Braad

vrijgave

Ir. M.L.M. Stabel

Projectgroep bestaande uit:

drs. E.H. (Elles) van Drunen
drs. ing. M.L. (Michel) Braad
ir. M.L.M. (Martijn) Stabel

Tekstbijdragen:

drs. E.H. (Elles) van Drunen

Fotografie:

drs. E.H. (Elles) van Drunen

Datum van uitgave:

21 februari 2013

Contactadres:

Monitorweg 29
1322 BK Almere
Postbus 10044
1301 AA Almere Stad

Inhoud

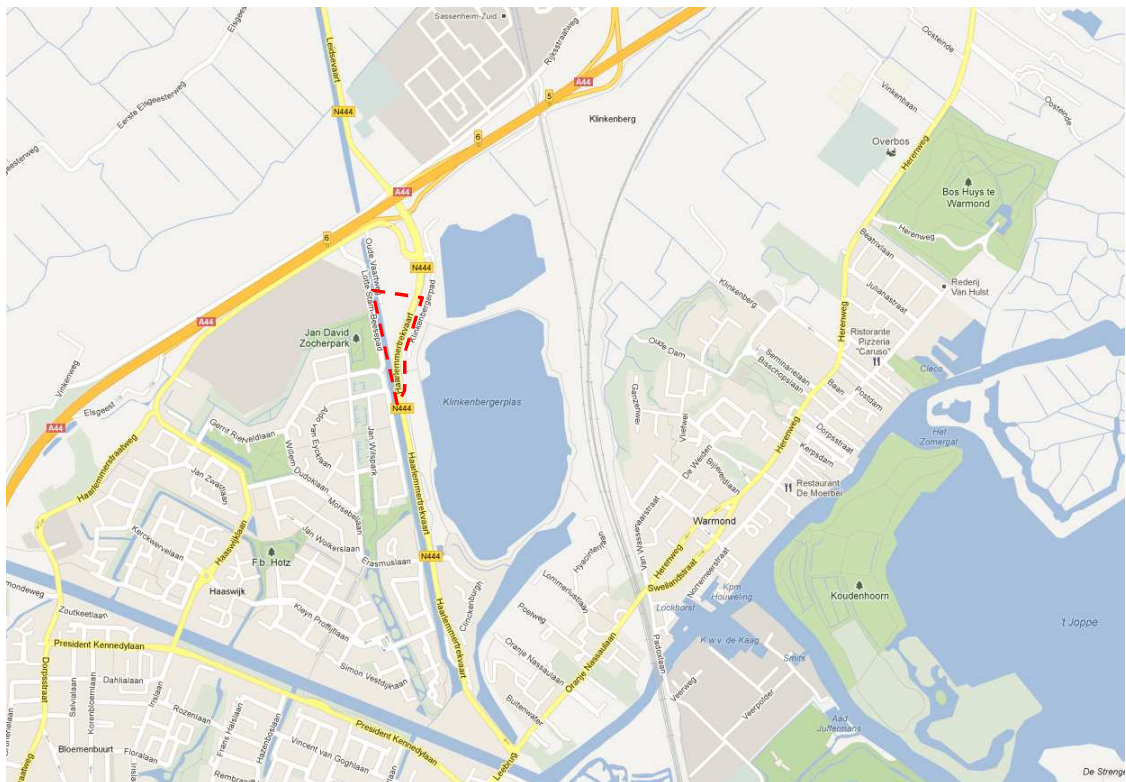
blz.

1	Inleiding	3
1.1	Aanleiding.....	3
1.2	Wettelijk kader	3
1.3	Doel onderzoek.....	3
1.4	Werkwijze	4
1.5	Leeswijzer	5
2	Gebiedsbeschrijving	7
2.1	Huidige situatie	7
2.1.1	Beschermde gebieden	7
2.1.2	Beschermde soorten.....	8
2.2	Terreinbezoek	9
2.2.1	Grasruigte	9
2.2.2	Bomen en struiken	10
2.2.3	Sloot en oevers.....	11
2.3	Waargenomen en te verwachten beschermde soorten.....	12
3	Toetsing effecten planontwikkeling	17
3.1	Beschrijving inrichtingsmaatregelen	17
3.2	Effecten op beschermde gebieden	17
3.3	Effecten op beschermde soorten	18
3.3.1	Vogels	18
3.3.2	Zoogdieren.....	18
3.3.3	Amfibieën	19
3.3.4	Vissen.....	19
3.3.5	Planten	19
3.3.6	Overige beschermde soorten.....	19
4	Conclusies en aanbevelingen	21
4.1	Conclusie.....	21
4.2	Zorgplicht.....	21
4.3	Tot slot.....	22
5	Literatuur	23
	Bijlage 1: Wettelijk kader	1

1 Inleiding

1.1 Aanleiding

De aanleiding van deze natuurtoets wordt gevormd door de bestemmingsplanwijziging aan de Oude Vaartweg in Oegstgeest. De globale ligging van het plangebied is weergegeven in **figuur 1-1**. Op deze locatie worden zes bedrijfs- / kantoorgebouwen gerealiseerd. Het merendeel van het plangebied bestaat uit verruigd grasland. In deze natuurtoets is nagegaan welke beschermde dier- en plantensoorten in het plangebied voorkomen, en hoe hiermee rekening dient te worden gehouden in de planontwikkeling.

Figuur 1-1 Indicatie ligging plangebied (rood omlijnd) in gemeente Oegstgeest. (Bron: Google Maps).

1.2 Wettelijk kader

Vanuit de huidige natuurwetgeving is de initiatiefnemer bij ruimtelijke ingrepen verplicht op de hoogte te zijn van de in het plangebied mogelijk voorkomende beschermde natuurwaarden, met als doel dat aan deze waarden zo min mogelijk schade wordt toegebracht. Indien schade aan beschermde soorten niet is te voorkomen, is mogelijk een ontheffing ex. art. 75 van de Flora- en Faunawet noodzakelijk. Sinds 23 februari 2005 is het Vrijstellingsbesluit van kracht. Met dit besluit is geregeld dat voor algemeen voorkomende beschermde soorten een vrijstelling geldt bij ruimtelijke ingrepen en geen ontheffing meer aangevraagd hoeft te worden. Wel blijft de algemene zorgplicht van kracht (zie Bijlage 1 voor Wettelijk Kader).

1.3 Doel onderzoek

Het doel van voorliggende toetsing is het opsporen van strijdigheden van de voorgenomen ruimtelijke ontwikkelingen met de Flora- en faunawet en Natuurbeschermingswet 1998. Hierbij wordt geadviseerd voor zowel de ruimtelijke onderbouw van de bestemmingsplanwijziging als voor de vergunningverlening voor de geplande werkzaamheden.

1.4 Werkwijze

Het onderzoek naar natuurwaarden is gericht op inhoudelijke beantwoording van de volgende vragen:

1. Welke (strikt) beschermde soorten komen in het plangebied voor? Welke beschermingsstatus hebben deze soorten?
2. Welke invloed hebben de voorgenomen planontwikkeling op deze (strikt) beschermde soorten?
3. Als het duurzaam voortbestaan van strikt beschermde soorten in gevaar komt, op welke wijze kan dit verzacht worden (mitigerende maatregelen)?
4. Is een ontheffing ex art. 75 Flora- en faunawet noodzakelijk?
5. Vindt er aantasting plaats van natuurwaarden (wezenlijke waarden en kenmerken) door de voorgenomen ontwikkeling op de EHS? Zo ja, dan wordt het afwegingskader EHS (het 'nee, tenzij'-principe) doorlopen om te bepalen of mitigatie en compensatie aan de orde is.
6. Welke vervolgstappen moeten worden ondernomen? Is aanvullend onderzoek noodzakelijk?

Om bovenstaande vragen te beantwoorden zijn de volgende stappen doorlopen:

Stap 1. Bureaustudie

De aanwezigheid van (strikt) beschermde dier- en plantensoorten binnen het plangebied is getoetst met een bureaustudie. Hiervoor zijn ondermeer telmee.nl, waarneming.nl en (provinciale) verspreidingsatlassen geraadpleegd.

Stap 2. Terreinbezoek

Na het bureauonderzoek is een terreinbezoek het plangebied en de omgeving gebracht. Hierbij is op basis van de gegevens van de bureaustudie beoordeeld voor welke soorten het plangebied daadwerkelijk een geschikt habitat biedt en daarmee welke soorten er daadwerkelijk kunnen voorkomen. Daarnaast wordt beoordeeld tot in hoeverre de geplande werkzaamheden een negatief effect kunnen hebben op aanwezige natuurwaarden en (strikt) beschermde soorten.

Stap 3. Effectenonderzoek

Op basis van de verzamelde gegevens van stap 1 en 2 en de beschrijving van de inrichtingsmaatregelen, zijn de (mogelijke) effecten op beschermde soorten en beschermde gebieden beschreven. Voor de verwachte negatieve effecten op de beschermde soorten worden mitigerende maatregelen voorgesteld.

Stap 4. Conclusies en advies met betrekking tot de ontheffingsaanvraag

Op basis van de beschikbare gegevens, de bevindingen uit het terreinbezoek en de effectbeoordeling zijn gemotiveerde conclusies getrokken omtrent de haalbaarheid, eventueel onder voorwaarden, van de werkzaamheden in het plangebied en de noodzaak van een ontheffing ex art. 75 Flora- en faunawet. Daarbij is aangegeven in welke periode de werkzaamheden uitgevoerd dienen te worden om (beschermde) natuurwaarden te ontzien. Daarnaast zijn aanbevelingen gedaan voor tijdens de uitvoering en hoe om te gaan met de algemene zorgplicht voor beschermde soorten in het plangebied.

Stap 5. Afwegingskader EHS

Op basis van de voorgenomen ruimtelijke ontwikkeling is bepaald of sprake is van een aantasting van het beschermde EHS-gebied.

Stap 6. Vervolgtraject

Naar aanleiding van de stappen 1 t/m 5 is aangegeven welke vervolgstappen genomen moeten worden. Aangegeven is welk aanvullend onderzoek, indien noodzakelijk, uitgevoerd moet worden en voor welke soorten een ontheffingsaanvraag noodzakelijk is.

1.5 Leeswijzer

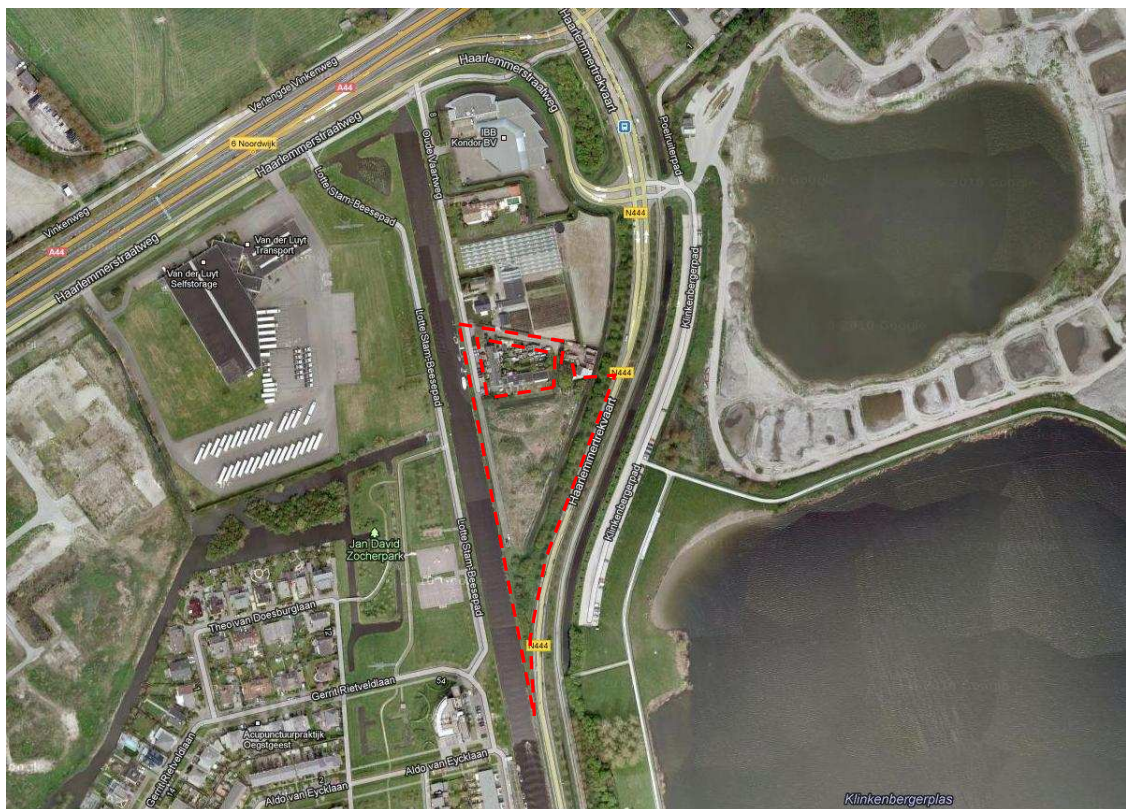
In hoofdstuk 2 worden de resultaten beschreven van de uitgevoerde natuurtoets. Hier komen de bureaustudie en het terreinbezoek aan de orde. Hoofdstuk 3 beschrijft de voorgenomen ruimtelijke ontwikkeling en de effecten op de voorkomende en de te verwachten soorten en natuurwaarden. Hoofdstuk 4 bevat tenslotte de conclusies en aanbevelingen van het voorliggende onderzoek.

2 Gebiedsbeschrijving

2.1 Huidige situatie

Het plangebied is gelegen aan de Oude Vaartweg in Gemeente Oegstgeest, nabij de Haarlemmertrekvaart en de Klinkenbergerplas (zie **figuur 2-1**). Het gebied wordt begrensd door de N444 in het oosten en Haarlemmertrekvaart langs de Oude Vaartweg in het westen. Het noorden van het plangebied wordt begrensd door de toegangsweg tot de hardhoutverkoop. De hardhoutverkoop en de rijwoningen (Oude Vaartweg 8-13) behoren niet tot het plangebied.

Het plangebied bestaat veelal uit verruigd grasland. Dit deel is ontoegankelijk gemaakt middels een hekwerk. Langs de oostgrens van het plangebied loopt een sloot. Langs de westrand van het plangebied loopt de Oude Vaartweg door tot op ongeveer tweederde van het plangebied, richting het zuiden. In de zuidpunt van het plangebied staan bomen en struiken.

Figuur 2-1 Ligging plangebied (rood omlijnd), exclusief rijwoningen Oude Vaartweg 8-13 (bron: Google Maps). Bureau studie natuurwaarden

2.1.1 Beschermd gebieden

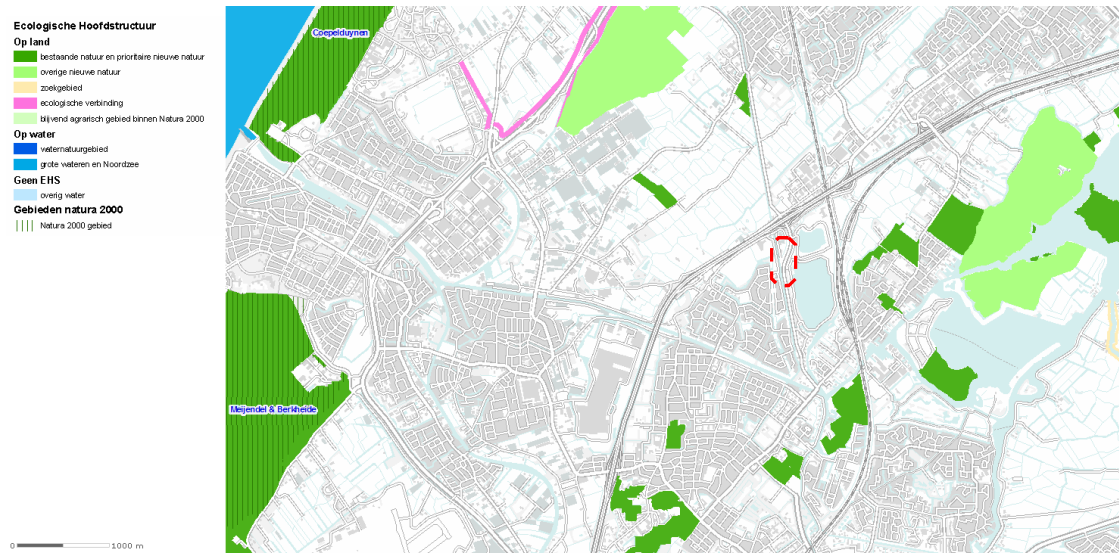
Methode

Er is nagegaan of het plangebied zich in, of in directe omgeving van, beschermd natuurgebied bevindt. Voor gebieden beschermd onder de Natuurbeschermingswet 1998 (Natura 2000, Wetlands en Nationale landschappen), is gebruik gemaakt van de interactieve kaarten van het Ministerie van Economie, Landbouw en Innovatie (2012). Gebieden die zijn beschermd als Ecologische Hoofdstructuur zijn opgezocht in het provinciaal natuurbeheerplan van Provincie Zuid-Holland (2012).

Resultaten

Het plangebied heeft geen beschermd status als Natura 2000-gebied en maakt geen deel uit van de Ecologische Hoofdstructuur. Het dichtstbijzijnde EHS-gebied (De Kagerplassen) ligt circa 750 meter ten westen van het plangebied. De dichtstbijzijnde gebieden die zijn beschermd onder de

Natuurbeschermingswet 1998, liggen op ongeveer vijf kilometer afstand ten westen van het plangebied (zie figuur 2-3).

Figuur 2-2 Indicatie ligging plangebied ten opzichte van gebieden beschermd onder de EHS en Natuurbeschermingswet 1998 (Natura 2000). (Bron: Provincie Zuid-Holland, 2012).

2.1.2 Beschermd soorten

Methode

Om een inschatting te maken van de soorten die in en rond het plangebied voorkomen, is de landelijke databank voor natuurwaarnemingen geraadpleegd. Hiervoor zijn de invoerportalen telmee.nl en waarneming.nl gebruikt. Via deze portalen worden door vrijwilligers natuurwaarnemingen in Nederland verzameld. Telmee.nl is het invoerportaal van de landelijke Particuliere Gegevensbeherende Organisaties (PGO's). Er kan informatie over diverse soortgroepen tot op het niveau van een kilometerhok (Nederland is geografisch onder te verdelen in fictieve hokken van één bij één kilometer) worden verkregen.

Aanvullende gegevens over het mogelijk voorkomen van beschermde soorten zijn verkregen uit verschillende verspreidingsatlassen. Het betreft hier gegevens van de soortgroepen broedvogels (SOVON, 2002), zoogdieren (Broekhuizen *et al.*, 1992 en Mostert & Willemsen, 2008), libellen (Nederlandse Vereniging voor Libellenstudie, 2002), dagvlinders (Bos *et al.*, 2006), reptielen en amfibieën (www.RAVON.nl) en insecten (www.eis-nederland.nl).

Voor de kilometerhokken in directe omgeving van het plangebied is nagegaan of er in de afgelopen vijf jaar soorten zijn waargenomen die zijn beschermd onder de flora- en faunawet, of vogels waarvan de nesten beschermd zijn. Het voorkomen van wettelijk beschermde soorten in het uurhok of kilometerhok betekent niet dat deze soorten zich daadwerkelijk in het plangebied bevinden.

Resultaten

Volgens telmee.nl en waarneming.nl komen in de omgeving van het plangebied voornamelijk algemeen voorkomende beschermde soorten voor van de soortgroepen zoogdieren, amfibieën, vlinders/libellen en vogels. Er zijn in de afgelopen vijf jaar ook zwaarder beschermde diersoorten in de omgeving van het plangebied waargenomen. Het betreft onderstaande zwaarder beschermde soorten:

Vleermuizen

Baardvleermuis, franjestaart, gewone dwergvleermuis, gewone grootoorvleermuis, meervleermuis, rosse vleermuis, laatvlieger en watervleermuis.

Overige zoogdieren

Damhart, eekhoorn, noordse woelmuis en waterspitsmuis.

Reptielen

Zandhagedis.

Amfibieën

Boomkikker, rugstreeppad, vroedmeesterpad.

Vissen

Kleine modderkruiper, bittervoorn.

Weekdieren

Platte schijfhoren.

Vogels

Boomvalk, buizerd, gierzwaluw, grote gele kwikstaart, havik, huismus, ransuil, ooievaar, slechtvalk, sperwer, wespandief, steenuil en zwarte wouw.

Dagvlinders en libellen

Rouwmantel.

Vaatplanten

Grote keverorchis, gulden sleutelbloem, hondskruid, klein glaskruid, moeraswespenorchis, muurbloem, prachtklokje, rietorchis, ruig klokje, steenanjer, tongvaren, veldsalie, vleeskleurige orchis, wilde kievitsbloem, wilde marjolein.

Het plangebied omvat slechts een klein deel van het kilometerhok en daarmee ook een beperkt aantal verschillende biotopen en habitats. Met behulp van het terreinbezoek is nagegaan welke dit zijn. Op basis van de verspreidingsgegevens van een soort, in combinatie met kennis van de terreingeschiktheid voor deze soorten, is nagegaan of deze soorten mogelijk in het plangebied of de omgeving kunnen voorkomen. De resultaten zijn opgenomen in **Tabel 2.1** (zie § 2.4).

2.2 Terreinbezoek

Het plangebied is bezocht op dinsdag 27 juni 2012 door een ecooloog van Oranjewoud. Het was deze dag droog en zonnig, met een temperatuur van ongeveer 20°C (KNMI, 2012).

In de bureaustudie is onderzocht welke beschermde dier- en plantensoorten voorkomen in omgeving van het plangebied. Tijdens terreinbezoek is onderzocht of deze soorten ook in het plangebied voorkomen. Dit is zowel gebaseerd op daadwerkelijke waarnemingen, als op de geschiktheid van het aangetroffen biotoop.

De volgende biotopen werden aangetroffen in het plangebied:

- Grasruigte
- Bomen en struiken
- Sloot en oevers

In de navolgende paragrafen is per biotoop nagegaan of het geschikt is als leefgebied voor in omgeving voorkomende beschermde planten en dieren.

2.2.1 Grasruigte

Het plangebied bestaat voor het merendeel uit het biotoop grasruigte. In deze ruigte staan verschillende plantensoorten, zoals witbol, kropaar, Engels raaigras, knoopkruid, gewone bereklauw en grote brandnetel (zie **figuur 2-3**). Er werden geen beschermde plantensoorten, vlinders of libellen aangetroffen in het plangebied. Deze worden op basis van de ruigte en voedselrijkdom van het aangetroffen biotoop ook niet verwacht. De vegetatie vormt wel geschikt biotoop voor algemeen

voorkomende beschermde (Tabel 1) kleine zoogdiersoorten, zoals verschillende soorten muizen en spitsmuizen, maar ook egel, bunzing, hermelijn en konijn. In omgeving van het plangebied komt ook het zwaarder beschermde damhert (Tabel 2) voor. Door de beperkte omvang van het plangebied en de geïsoleerde ligging, kan het voorkomen van deze soort binnen het plangebied worden uitgesloten.

Figuur 2-3 Biotoop grasruigte.

2.2.2 Bomen en struiken

Binnen het plangebied staan verschillende bomen (waaronder wilgen, zwarte els, veldesdoorn) en struiken (met name hondsroos) (zie **figuur 2-4**). Dit biotoop is geschikt als nestlocatie voor vogels waarvan de nesten niet-jaarrond beschermd zijn (waaronder 'Categorie 5-vogelnesten', Flora- en faunawet), zoals eksters.

Er zijn geen jaarrond beschermde vogelnesten aangetroffen in het plangebied (Categorie 1-4-vogelnesten). De aanwezige bomen zijn hiervoor ongeschikt, wegens de ligging ten opzichte van bosrijk gebied en het ontbreken van gaten in de stam die geschikt zijn voor holenbroeders. Door het ontbreken van deze gaten, kan ook de aanwezigheid van vaste rust- en verblijfplaatsen van boombewonende vleermuizen worden uitgesloten. Er bevinden zich geen gebouwen in het plangebied, waardoor er ook geen vaste rust- en verblijfplaatsen van gebouwbewonende vleermuizen aanwezig zullen zijn. Er zijn geen nesten aangetroffen van de in omgeving voorkomende eekhoorn (Tabel 2). De geïsoleerde ligging van de bomen maakt dat het voorkomen van de eekhoorn in het plangebied ook niet is te verwachten.

Figuur 2-4 Biotoop bomen en struiken.

2.2.3 Sloot en oevers

Vanaf de zuidpunt van het plangebied richting het noordoosten, ligt een sloot (zie **figuur 2-5**). Aan beide zijden van deze sloot bevindt zich hoger opgaande oevervegetatie. Aan de westzijde van het plangebied ligt nog een oeverstrook, langs de Haarlemmertrekvaart. De vaart zelf behoort niet tot het plangebied. In de sloot en oevers zijn verschillende soorten te verwachten.

Sloot en oever

Driedoornig stekelbaarsje

Figuur 2-5 Biotoop sloot en oevers.

Oevers

De oevers zijn geschikt biotoop voor algemeen voorkomende beschermde (Tabel 1) kleine zoogdiersoorten, zoals de muizen of spitsmuizen. Zwaardere beschermde zoogdiersoorten die gebruik maken van oevers en voorkomen in omgeving, zijn noordse woelmuis (Bijlage IV Habitatrichtlijn) en waterspitsmuis (Tabel 3). Voor deze soorten is het aangetroffen biotoop ongeschikt. Langs de sloot is de strook moerasachtige oever te smal. De oever langs de vaart is door de beschoeiing onbereikbaar voor de noordse woelmuis en waterspitsmuis. Het voorkomen van de noordse woelmuis en waterspitsmuis in het plangebied is daarom uit te sluiten.

Overgang

De sloot en bijhorende oever zijn tevens geschikt biotoop voor amfibieën. Hier kunnen algemeen voorkomende beschermde amfibieën voorkomen, zoals bruine kikker, kleine watersalamander of gewone pad (alle Tabel 1). Zwaarder beschermde amfibieën die voorkomen in omgeving van het plangebied, zijn boomkikker, rugstreeppad en vroedmeesterpad (alle Tabel 3 en Bijlage IV Habitatrichtlijn). Deze soorten zijn niet aangetroffen, en worden ook niet verwacht aanwezig te zijn in het betreffende biotoop. Om verschillende redenen is het biotoop voor deze soorten ongeschikt. De boomkikker en vroedmeesterpad zijn uitgezet in de duinen nabij Wassenaar. Van dergelijk duinbiotoop is binnen het plangebied geen sprake. Daarbij zijn vissen aanwezig in de sloot en vaart, die prederen op afgezette eieren en larven. Hierdoor kunnen deze kwetsbare soorten geen populatie handhaven binnen het plangebied. De rugstreeppad komt regelmatig voor in omgeving van het plangebied dan de boomkikker en vroedmeesterpad. Echter beperkt deze soort zich tot typisch pioniershabitat. Dit houdt in: dynamisch terrein, met veel open plekken in de vegetatie en ondiep water dat snel opwarmt. In het plangebied is geen dergelijk biotoop aanwezig. Het voorkomen van zwaarder beschermde amfibieën binnen het plangebied kan daarom worden uitgesloten.

Water

In omgeving van het plangebied komen de zwaarder beschermde platte schijfhoren (Tabel 3 en Bijlage IV Habitatrichtlijn) en de vissoorten kleine modderkruiper (Tabel 2) en bittervoorn (Tabel 3) voor. De sloot is steekproefsgewijs bemonsterd om na te gaan of deze soorten in het plangebied aanwezig zijn. Bij deze bemonstering werden met driedoornige stekelbaarsjes gevangen (zie **figuur 2-5**), maar geen (zwaarder) beschermde soorten. Voor de platte schijfhoren is het biotoop ongeschikt door het ontbreken van drijvende waterplanten. De laag modder in de sloot maakt het biotoop ongeschikt voor de bittervoorn, doordat hierin geen zoetwatermosselen kunnen leven. De kleine modderkruiper werd niet gevangen. Het voorkomen van (zwaarder) beschermde vissen of ongewervelden binnen het plangebied is daarom uit te sluiten.

2.3 Waargenomen en te verwachten beschermde soorten

Op basis van de gegevens van de bureaustudie en het terreinbezoek is een inschatting gemaakt van de verwachte beschermde soorten en de soorten die daadwerkelijk zijn waargenomen tijdens het terreinbezoek. Deze soorten en het beschermingsregime zijn opgenomen in **tabel 2-1**.

Tabel 2-1: Beschermde soorten in het plangebied (bron: literatuur + terreinbezoek).

Soort		Beschermingsstatus	
Nederlandse naam	Wetenschappelijke naam	Flora- en faunawet	Habitatrichtlijn Bijlage II/IV
Vleermuizen			
Gewone dwergvleermuis	<i>Pipistrellus pipistrellus</i>	X3	Bijlage IV, HR
Baardvleermuis	<i>Myotis mystacinus</i>	X3	Bijlage IV, HR
Franjestaart	<i>Myotis nattereri</i>	X3	Bijlage IV, HR
Gewone grootoorvleermuis	<i>Plecotus auritus</i>	X3	Bijlage IV, HR
Watervleermuis	<i>Myotis daubentonii</i>	X3	Bijlage IV, HR
Meervleermuis	<i>Myotis dasycneme</i>	X3	Bijlage IV, HR
Laatvlieger	<i>Eptesicus serotinus</i>	X3	Bijlage IV, HR
Rosse vleermuis	<i>Nyctalus noctula</i>	X3	Bijlage IV, HR
Overige zoogdieren			
Aardmuis	<i>Microtus agrestis</i>	X1	-
Bosmuis	<i>Apodemus sylvaticus</i>	X1	-
Bunzing	<i>Mustela putorius</i>	X1	-
Dwergmuis	<i>Micromys minutus</i>	X1	-
Egel	<i>Erinaceus europaeus</i>	X1	-
Haas	<i>Lepus europaeus</i>	X1	-
Hermelijn	<i>Mustela erminea</i>	X1	-
Konijn	<i>Oryctolagus cuniculus</i>	X1	-
Mol	<i>Talpa europaea</i>	X1	-
Rosse woelmuis	<i>Myodes glareolus</i>	X1	-
Veldmuis	<i>Microtus arvalis</i>	X1	-
Amfibieën			
Bastaardkikker	<i>Rana klepton esculenta</i>	X1	-
Bruine kikker	<i>Rana temporaria</i>	X1	-
Gewone pad	<i>Bufo bufo</i>	X1	-
Kleine watersalamander	<i>Lissotriton vulgaris</i>	X1	-
Meerkikker	<i>Rana ridimbunda</i>	X1	-
Vogels			
Niet-jaarrond beschermde nesten van broedvogels		VR	

Verklaring afkortingen in kolommen:

X = Soort is beschermd krachtens de Flora- en faunawet, tabellen 1-3
beschermingsregime AMvB art.75

HR = Habitatrichtlijn

VR = Vogelrichtlijn, aangepaste lijst jaarrond beschermde nesten

Uit de resultaten van de bureaustudie en de terreinbezoek blijkt dat in het plangebied (strikt) beschermde soorten voor kunnen komen. Het gaat hier om soorten die algemeen voorkomen in Nederland (Tabel 1) en strikt beschermde vleermuissoorten (Bijlage IV van de Habitatrichtlijn).

Algemeen voorkomende beschermde soorten

Sinds 23 februari 2005 is het Vrijstellingbesluit bij artikel 75 Flora- en faunawet van kracht. Voor de algemeen voorkomende beschermde soorten van Tabel 1 geldt sindsdien een vrijstelling voor artikelen 8 t/m 12 van de Flora- en faunawet. Aan deze vrijstelling zijn geen aanvullende eisen gesteld, mits de zorgplicht in acht wordt genomen. De in het plangebied aangetroffen of verwachte Tabel 1 soorten zijn in tabel 2-1 aangegeven met 'X1' onder 'Beschermingsstatus - Flora- en faunawet'.

Overige beschermde soorten

De soorten genoemd in Tabel 2 in de handreiking Flora- en faunawet zijn zwaarder beschermd. In het plangebied komen naar verwachting geen Tabel 2-soorten voor. Voor Tabel 2-soorten is alleen een vrijstelling te verkrijgen wanneer in ruimtelijke ontwikkeling wordt gehandeld naar een goedgekeurde gedragscode door de Minister van EL&I. De vrijstelling is pas van kracht wanneer werkzaamheden ook daadwerkelijk worden verricht volgens deze gedragscode. Hierop kan worden gecontroleerd.

Strikt beschermde soorten

Voor strikt beschermde soorten van Bijlage IV van de Habitatrichtlijn en Bijlage 1 AMvB art.75 Flora- en faunawet (Tabel 3) geldt voor ruimtelijke ontwikkeling en inrichting geen vrijstelling, ook niet op basis van een gedragscode. In het plangebied komen mogelijk de strikt beschermde vleermuissoorten voor (Bijlage IV van de Habitatrichtlijn). Voor deze soorten is een ontheffing nodig indien verbodsbepalingen worden overtreden. Voor bovengenoemde soorten uit Bijlage IV van de Habitatrichtlijn geldt dat voor een ruimtelijke ingreep alleen ontheffing kan worden verleend indien deze wordt aangevraagd op grond van een wettelijk belang uit de Habitatrichtlijn. Dit zijn:

- Bescherming van flora en fauna (b);
- Volksgezondheid of openbare veiligheid (d);
- Dwingende reden van groot openbaar belang, met inbegrip van redenen van sociale of economische aard, en voor het milieu wezenlijke gunstige effecten (e).

Indien de werkzaamheden effect hebben op de bovengenoemde soorten uit Tabel 3 en Bijlage IV van de Habitatrichtlijn, is een ontheffing nodig. De ontheffingsaanvraag voor deze soorten wordt getoetst aan vier criteria (zwarte toets):

1. In welke mate wordt de functionaliteit van de voortplantings- en/of vaste rust- en verblijfplaats aangetast door de werkzaamheden?
2. Is er een wettelijk belang?
3. Is er andere bevredigende oplossing/alternatief?
4. Komt de gunstige staat van instandhouding niet in het geding?

De criteria staan naast elkaar en niet na elkaar (aan alle vier moet voldaan zijn). Voor het verontrusten en verlies van leefgebied van strikt beschermde soorten kan een aanvullend compensatieplan noodzakelijk zijn, waarin in detail mitigerende en compenserende maatregelen worden uitgewerkt.

Vogels

Vogels zijn niet opgenomen in Tabel 1 t/m 3 van de Flora- en faunawet; alle vogels zijn in Nederland beschermd. Werkzaamheden of gebruik van ruimte waarbij vogels worden gedood of verontrust, of waardoor hun nesten of vaste rust- of verblijfplaatsen worden verstoord zijn verboden.

Tijdens werkzaamheden dient rekening te worden gehouden met het broedseizoen. Hiervoor is geen standaardperiode, het gaat erom of er een broedgeval is. Verblijfplaatsen van vogels die hun verblijfplaats het hele jaar gebruiken, zijn jaarrond beschermd. Slechts een beperkt aantal soorten bewoont het nest permanent of keer elk jaar terug naar hetzelfde nest. Deze soorten staan vermeld in categorie 1 t/m 4 van de 'Aangepaste lijst van jaarrond beschermde vogelnesten' (Ministerie van LNV, 2009). Indien de werkzaamheden effect hebben op deze soorten/nesten is een ontheffing nodig. Voor

vogels kan alleen een ontheffing worden verleend op grond van een wettelijk belang uit de Vogelrichtlijn. Dit zijn:

- Bescherming van flora en fauna (b);
- Veiligheid van het luchtverkeer (c);
- Volksgezondheid of openbare veiligheid (d).

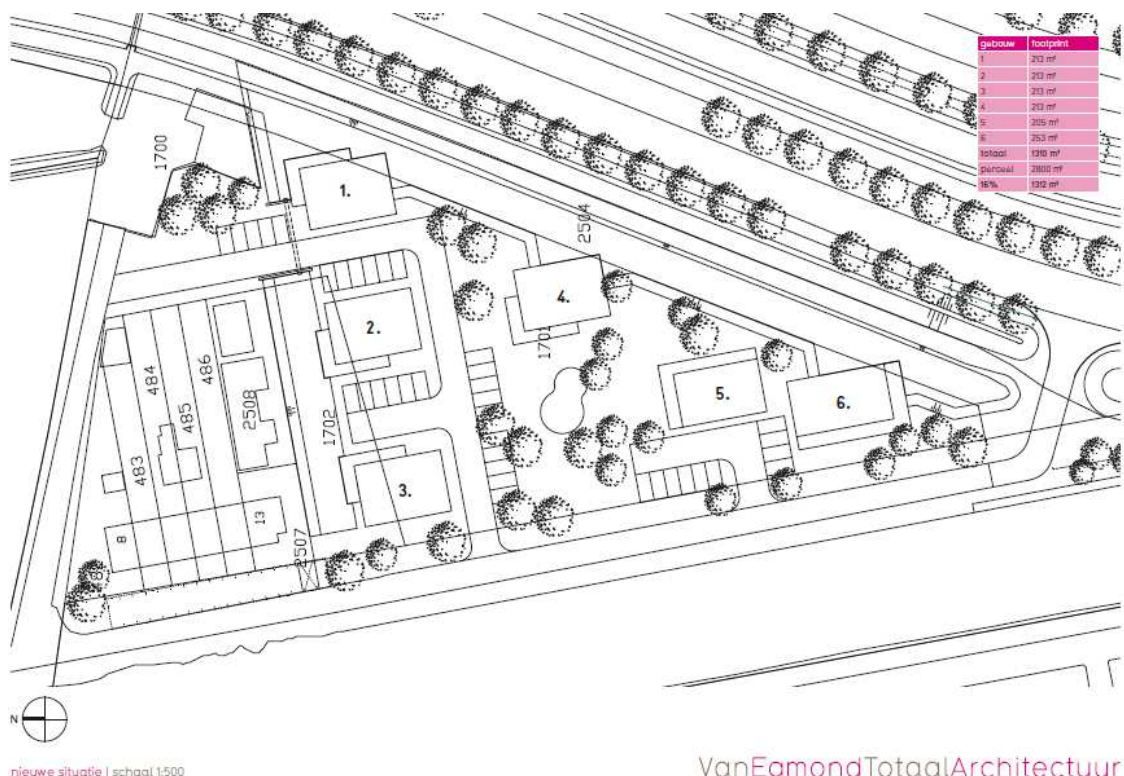
De meeste vogels maken elk broedseizoen een nieuw nest of zijn in staat om een nieuw nest te maken. Deze vogelnesten voor eenmalig gebruik zijn alleen tijdens het broedseizoen beschermd. Voor deze soorten* is geen ontheffing nodig, indien werkzaamheden buiten het broedseizoen plaatsvinden of maatregelen zijn getroffen om te voorkomen dat deze soorten zich vestigen tijdens het broedseizoen. Buiten het broedseizoen mag van deze soorten het nest worden verplaatst of verwijderd.

* Een deel van deze soorten zijn ondergebracht in categorie 5 van de 'Aangepaste lijst van jaarrond beschermde vogelnesten' (Ministerie van LNV, 2009). Hoewel het onderbrengen van deze soorten op deze lijst anders doet vermoeden is de vaste rust- en verblijfplaats van deze vogels niet jaarrond beschermd. Dit betreffen namelijk vogels die weliswaar vaak terugkeren naar de plaats waar zij het jaar daarvoor gebroed hebben of de directe omgeving daarvan, maar die wel over voldoende flexibiliteit beschikken om, als de broedplaats verloren is gegaan, zich elders te vestigen.

3 Toetsing effecten planontwikkeling

3.1 Beschrijving inrichtingsmaatregelen

In het plangebied worden zes bedrijfs- / kantoorgebouwen gerealiseerd. Hiervoor zal de bestaande vegetatie worden verwijderd, en de sloot in het plangebied worden verbreed. In **figuur 3-1** is een tekening weergegeven van de voorgenomen planontwikkeling. Hierin is zichtbaar dat er een zestal (kantoor)gebouwen zal worden toegevoegd, waarvan er drie deels over de watergang zullen worden gesitueerd. De bestaande sloot wordt verbreed, ter compensatie van de toename aan verhard oppervlak. Verder zullen de rijwoningen aan de Oude Vaartweg 8-13 en de haardhoutverkoop in het noordoosten van het plangebied, blijven bestaan.

Figuur 3-1 Planontwikkeling Oude Vaartweg (bron: Van Egmond Totaal Architectuur, 2012).

3.2 Effecten op beschermde gebieden

Het plangebied aan de Oude Vaartweg maakt geen deel uit van beschermd natuurgebied. Het dichtstbijzijnde gebied dat beschermd is onder de Natuurbeschermingswet 1998, ligt op ongeveer vijf kilometer afstand en daarmee buiten de invloedsfeer van het project. Het dichtstbijzijnde EHS-gebied (Ecologische Hoofdstructuur) bevindt zich op circa 750 meter afstand van het plangebied. Effecten op EHS dienen alleen te worden gecompenseerd indien er sprake is van directe overlap tussen plangebied en EHS. Hiervan is in dit geval geen sprake. Daarom zijn er vanuit de natuurgebiedsbescherming geen belemmeringen voor de voorgenomen planontwikkeling.

3.3 Effecten op beschermde soorten

Uit de bureaustudie en het terreinbezoek blijkt dat in het plangebied beschermde en strikt beschermde soorten zijn te verwachten. Per aanwezige beschermde soortgroep worden hieronder de mogelijke consequenties en mitigerende maatregelen aangegeven.

3.3.1 Vogels

In het algemeen kan worden gesteld dat ingrepen in het plangebied tijdens het broedseizoen (globaal 15 maart – eind juli) negatieve effecten hebben op vogelsoorten. Zo kunnen kapwerkzaamheden ertoe leiden dat voortplanting wordt verstoord of broedplaatsen worden vernietigd. Wettelijk gezien wordt geen ontheffing verleend indien het broeden van vogels wordt verstoord. De Flora- en faunawet kent geen standaardperiode voor het broedseizoen. Bepalend is of er een broedgeval is.

Binnen het plangebied zijn geen jaarrond beschermde nesten (Categorie 1-4) aangetroffen. Deze nesten worden ook niet verwacht hier voor te komen. Categorie 5-vogelnesten kunnen wel voorkomen in het plangebied. Deze nesten zijn alleen jaarrond beschermd als zwaarwegende feiten of ecologische omstandigheden dat rechtvaardigen. Gezien de aanwezige vegetatie in omgeving van het plangebied is hiervan geen sprake. Dit houdt in dat de te verwachten nesten in het plangebied, indien er geen sprake is van een broedgeval, zonder ontheffing van de Flora- en faunawet mogen worden verwijderd.

Buiten het broedseizoen treedt wel enige verstoring op, maar dit resulteert alleen in het opvliegen van betreffende vogels. Indien de werkzaamheden in de periode september - maart aanvangen (voordat vogels tot broeden komen) en sprake is van een permanente verstoring zullen vogels het plangebied mijden als broedplaats.

De gunstige staat van instandhouding van de in het plangebied voorkomende of verwachte vogelsoorten zal niet worden aangetast wanneer werkzaamheden buiten het broedseizoen aanvangen.

3.3.2 Zoogdieren

De voorgenomen kapwerkzaamheden zullen met name schade veroorzaken aan algemene muizen en spitsmuizen. Deze schade is moeilijk te voorkomen, omdat deze soorten bij onraad hun hol in vluchten en zich bij gunstige omstandigheden nagenoeg het hele jaar door voortplanten. Ze leven echter geen van allen in kolonies. Door deze solitaire levenswijze, het betrekkelijk kleine oppervlak aan biotoop en de hoge reproductiesnelheid zal de schade zeer beperkt zijn. De gunstige staat van instandhouding van de betreffende soorten komt daardoor niet in het gedrang.

Effecten op kleine zoogdieren zoals muizen kunnen worden beperkt door gefaseerd te werk te gaan. Dit houdt in dat eerst de vegetatie wordt verwijderd, alvorens in een later stadium met verwijderen van de toplaag van de bodem te beginnen. Het hierdoor minder geschikt gemaakte gebied kan dan tijdig door de aanwezige zoogdieren worden verlaten. Ten aanzien van deze soorten geldt vanuit de algemene zorgplicht (zie § 4.2) dat ze niet tijdens de winterslaap mogen worden verstoord door het verwijderen van vegetatie.

Grotere zoogdieren, als de hermelijn, wezel, bunzing, konijn en egel hebben grote leefgebieden en zullen tijdens de werkzaamheden het plangebied mijden. In de omgeving is geschikt leef- en rustgebied aanwezig voor deze soorten. Ook aanwezige mollen zullen het plangebied mijden na aanvang van de werkzaamheden. Effecten op populatieniveau van deze soorten worden niet verwacht.

In omgeving voorkomende vleermuizen zullen gebruik maken van het plangebied om te foerageren. Er is geen geschikt biotoop aanwezig wat kan worden gebruikt als vaste rust- en verblijfplaats door deze dieren. In omgeving van het plangebied bevindt zich voldoende alternatief foerageergebied. Hierdoor zullen de werkzaamheden geen effect hebben op de staat van instandhouding van vleermuissoorten.

De gunstige staat van instandhouding van beschermde zoogdieren zal niet worden aangetast als gevolg van de voorgenomen ontwikkeling.

3.3.3 Amfibieën

Door de verbreding van de sloot kan leefgebied van algemeen voorkomende beschermde amfibieën (Tabel 1) worden aangetast. Schade aan amfibieën is het grootst als de werkzaamheden in het voortplantingsseizoen plaatsvinden (half maart tot en met juni). In deze periode zijn voornamelijk de larven aanwezig in het water. De volwassen dieren (bruine kikker en gewone pad) trekken na de eiafzetting weer het land op, waar ze tot de overwinteringsperiode verblijven. De bruine kikker, gewone pad en kleine watersalamander overwinteren op het land in holletjes in de bodem, onder bladafval, takkenhopen of stenen. Verbreding van de sloot kan leiden tot verstoring of vernietiging van overwinteringsplaatsen. Indien het leefgebied van tevoren ongeschikt wordt gemaakt door de vegetatie te verwijderen vóór de overwinteringsperiode (dus in september of oktober), blijft de schade beperkt tot een enkel individu. Het gaat hier om algemeen voorkomende amfibiesoorten. De voorgenomen ontwikkeling heeft geen effecten op populatieniveau. Effecten op zwaarder beschermde amfibieën zijn uit te sluiten, doordat het aanwezig biotoop voor deze soorten ongeschikt is.

De gunstige staat van instandhouding van beschermde amfibieën zal niet worden aangetast als gevolg van de voorgenomen ontwikkeling.

3.3.4 Vissen

Er zijn geen beschermde vissoorten aangetroffen in de sloot in het plangebied. De gunstige staat van instandhouding van zwaarder beschermde vissen zal daarom niet worden aangetast als gevolg van de voorgenomen ontwikkeling.

3.3.5 Planten

Er zijn geen effecten te verwachten op beschermde plantensoorten, omdat ze niet zijn aangetroffen tijdens het terreinbezoek en de aangetroffen biotopen niet geschikt zijn.

3.3.6 Overige beschermde soorten

Er zijn geen effecten te verwachten op andere beschermde soorten, zoals dagvlinders, libellen en andere ongewervelden, omdat ze niet zijn aangetroffen tijdens het terreinbezoek en de aangetroffen biotopen niet geschikt zijn.

4 Conclusies en aanbevelingen

4.1 Conclusie

Gebiedsbescherming

Er zijn geen belemmeringen vanuit natuurgebiedsbescherming (EHS en Natuurbeschermingswet 1998) voor de voorgenomen bestemmingsplanwijziging aan de Oude Vaartweg in Oegstgeest. Ook de hieruit volgende werkzaamheden kunnen ongehinderd doorgang vinden vanuit de natuurgebiedsbescherming.

Soortbescherming

Er zijn geen belemmeringen vanuit de soortbescherming (Flora- en Faunawet) voor de voorgenomen bestemmingsplanwijziging aan de Oude Vaartweg in Oegstgeest. De hieruit volgende werkzaamheden, waaronder verwijdering van vegetatie en het verbreden van de sloot, kunnen zonder ontheffing van de Flora- en Faunawet doorgang vinden. Wel dient hierbij rekening te worden gehouden met de algemene zorgplicht (zie § 4.2) die ondermeer geldt voor algemeen voorkomende beschermde soorten. Wanneer de vegetatie buiten de kwetsbare perioden van de betreffende soort wordt verwijderd (zie § 3.3), bestaan er geen belemmeringen vanuit de Flora- en Faunawet.

4.2 Zorgplicht

Voor alle beschermde soorten, dus ook voor de soorten die zijn vrijgesteld van de ontheffingsplicht, geldt wel een zogenaamde 'algemene zorgplicht' (art. 2 Flora- en faunawet). Deze zorgplicht houdt in dat de initiatiefnemer passende maatregelen neemt om schade aan beschermde soorten te voorkomen of zoveel mogelijk te beperken. Hierbij gaat het bijvoorbeeld om het niet verontrusten of verstoren in de kwetsbare perioden zoals de winterslaap, de voortplantingstijd en de periode van afhankelijkheid van de jongen.

Werken buiten kwetsbare periode

De kwetsbare perioden voor de verschillende soortgroepen zijn niet allen gelijk. Als 'veilige' periode voor alle groepen geldt in het algemeen de periode van half augustus tot half november, de periode waarin de voortplantingstijd achter de rug is en dieren als vleermuizen, overige zoogdieren en amfibieën nog niet in winterslaap zijn. Indien voorbereidende werkzaamheden, bijvoorbeeld bouwrijp maken, in die periode worden uitgevoerd, kan daarna gedurende het winterseizoen en het daarop volgende voorjaar probleemloos worden gewerkt.

Werken in kwetsbare periode

Indien vooraf bekend is dat werkzaamheden moeten worden uitgevoerd binnen de kwetsbare perioden van de soorten, is het zaak ervoor te zorgen dat het gebied tegen die tijd ongeschikt is als leefgebied voor die soorten. Zo kan bijvoorbeeld vegetatie gedurende het groeiseizoen worden verwijderd, zodat er geen vogels gaan broeden en het tegen de winter ook ongeschikt is voor kleine zoogdieren die in winterslaap gaan.

Indien tijdens de uitvoering van de werkzaamheden beschermde soorten worden waargenomen dienen maatregelen te worden genomen om schade aan deze individuen zo veel mogelijk te voorkomen.

4.3 Tot slot

De voorliggende natuurtoets is gebaseerd op inventarisatiegegevens van derden, literatuuronderzoek en een verkennend terreinbezoek.

Een dergelijk onderzoek kan niet geheel uitsluiten, dat tijdens de uitvoering van de werkzaamheden, (strikt) beschermde soorten worden aangetroffen. Gezien het gebruik en de kennis van aanwezige natuurwaarden in het plangebied worden de risico's op verstoring van beschermde soorten als minimaal ingeschat. Eventueel aangetroffen soorten dienen verplaatst te worden naar geschikt leefgebied in de omgeving.

Indien u nog vragen heeft naar aanleiding van deze rapportage kunt u contact opnemen met onze ecologisch adviseur M.L. (Michel) Braad (06-20606920) van ons bureau.

5 Literatuur

Boeken

Bos, F., M. Bosveld, D. Groenendijk, C. van Swaay, I. Wynhoff, De Vlinderstichting. 2006. De dagvlinders van Nederland, verspreiding en bescherming (Lepidoptera: Hesperioidea, Papilionoidea. - Nederlandse Fauna 7. Leiden. Nationaal Natuurhistorisch Museum Naturalis, KNNV Uitgeverij & European Invertebrate Survey - Nederland.

Broekhuizen, S., B. Hoekstra, V. Van Laar, C. Smeenk & J.B.M. Thissen. 1992. Atlas van de Nederlandse Zoogdieren. Stichting Uitgeverij Koninklijke Nederlandse Natuurhistorische Vereniging, 3e herziene druk.

Lange, R., P. Twisk, A. van Winden & A. van Diepenbeek. 1994. Zoogdieren van West-Europa. Stichting Uitgeverij KNNV en VZZ i.s.m. Vereniging Natuurmonumenten.

Mostert, K. & J. Willemsen. 2008. Werkatlas verspreiding zoogdieren in Zuid-Holland 2000 - 2008. Stichting Zoogdierwerkgroep Zuid-Holland. Delft.

Ministerie van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit. Buiten aan het werk? Houd tijdig rekening met beschermde planten en dieren.

Ministerie van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit. 2009. Aangepaste lijst jaarrond beschermde vogelnesten ontheffing Flora- en faunawet ruimtelijke ingreep. Augustus 2009.

Ministerie van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit. Aangepaste beoordeling ruimtelijke ingrepen Flora- en faunawet. Uitleg. Dienst Regelingen.

SOVON. 2002. Atlas van de Nederlandse broedvogels. SOVON Vogelonderzoek Nederland, KNNV Uitgeverij / Naturalis / EIS-Nederland.

Internet

Waarneming.nl. 2012. Waargenomen soorten.
www.waarneming.nl

Telmee.nl. 2012. Tel mee met de nationale databank flora & fauna. Soortinformatie.
www.telmee.nl

Zoogdiervereniging. 2009. Zoogdiersoorten.
www.zoogdiervereniging.nl

Zoogdieratlas. 2012. Nederland telt mee. Verspreidingskaarten per provincie.
www.zoogdieratlas.nl

Ravon. 2012. Reptielen amfibieën vissen onderzoek Nederland. Soorten. Levende atlas.
www.ravon.nl

Provincie Zuid-Holland. 2012. Achtergrondinformatie - Interactieve atlas - Ecologische Hoofdstructuur.
<http://geo.zuid-holland.nl/geo-loket/html/atlas.html?atlas=EHS>

Ministerie van Economie, Landbouw en Innovatie. 2012. Natura 2000. Zoek een natuurgebied. Alterra.
www.synbiosys.alterra.nl/natura2000/googlemapszoek.aspx

KNMI. 2012. Klimatologie. Daggegevens van het weer in Nederland.
<http://knmi.nl/klimatologie/daggegevens/index.cgi>

Bijlage 1: Wettelijk kader

Hieronder volgt een algemene beschrijving van de Natuurwetgeving, gevolgd door betreffende onderdelen van de wetgeving.

De Nederlandse natuurwetgeving

De Nederlandse natuurwetgeving valt uiteen in gebiedbescherming en soortbescherming. De gebiedsbescherming is geïmplementeerd in de Natuurbeschermingswet 1998 en omvat de Natura 2000-gebieden. In de Natura 2000-gebieden zijn de beschermde natuurmonumenten alsmede de gebieden met de status Vogel- en/of de Habitatrichtlijn-gebied (voorheen Speciale Beschermings-Zones (SBZ's)) opgenomen.

Globaal kan gesteld worden dat de gebiedsbescherming gericht is op de bescherming van de waarden waarvoor een gebied is aangewezen. Deze bescherming is gebiedspecifiek, maar kent wel de zogenaamde externe werking. Dat wil zeggen dat ook handelingen buiten het beschermde gebied niet mogen leiden tot verlies aan kwaliteit in het beschermde gebied.

De soortbescherming is opgenomen in de Flora- en faunawet. Deze wet omvat ook de bescherming van Habitatrichtlijnsoorten buiten de aangewezen Natura 2000-gebieden welke zijn vermeld in bijlage IV. Deze bescherming geldt overal in Nederland, ook in de beschermde gebieden. De soortbescherming kent geen externe werking. Projecten worden getoetst aan de directe invloed op beschermde waarden binnen de grenzen van het plangebied.

Conform deze wet is de initiatiefnemer bij ruimtelijke ingrepen verplicht op de hoogte te zijn van mogelijke voorkomende beschermde natuurwaarden binnen het plangebied.

Vanuit de kennis dienen plannen en projecten getoetst te worden aan eventuele strijdigheid met de verbodsbepalingen uit de Flora- en faunawet (zie paragraaf 2.2 van het voorgaande rapport).

Flora- en faunawet

Onder de werking van de Flora- en faunawet vallen circa 1.000 diersoorten en plantensoorten. Alle inheemse zoogdieren (m.u.v. de huismuis en zwarte en bruine rat), vogels, amfibieën en reptielen zijn beschermd. Tevens hebben een aantal soorten planten, vissen, insecten en ongewervelden een beschermde status. Voor de in het wild voorkomende planten en dieren geldt de algemene zorgplicht (art. 2).

Volgens de Flora- en faunawet mogen beschermde diersoorten niet worden verwond, gevangen, opzettelijk worden verontrust of gedood. Voortplanting- of vaste rust- of verblijfplaatsen mogen niet worden beschadigd, vernield of verstoord.

Beschermde planten mogen op geen enkele wijze van hun groeiplaats worden verwijderd of vernield.

De verbodsbepalingen van de wet staan genoemd in onderstaand kader.

Verboden handelingen met betrekking tot beschermde planten:

Artikel 8: Het plukken, verzamelen, afsnijden, vernielen, beschadigen, ontwortelen of om een andere manier van de groeiplaats verwijderen van planten

Artikel 13: Het vervoeren en onder zich hebben (in verband met verplaatsen) van planten

Verboden handelingen met betrekking tot beschermde dieren:

Artikel 9: Het doden, verwonden, vangen of bemachtigen van dieren. Het met het oog op bovenstaande doelen opsporen van dieren.

Artikel 10: Het opzettelijk verontrusten van dieren

Artikel 11: Het beschadigen, vernielen, uithalen wegnemen, verstoren van nesten, hollen of andere voortplantings- of vaste rust- of verblijfplaatsen van dieren.

Artikel 13: Het vervoeren en onder zich hebben (in verband met verplaatsen) van dieren

De werkingssfeer van de Flora- en faunawet is niet beperkt tot of gerelateerd aan speciaal aangewezen gebieden, maar geeft soorten **overal** in Nederland bescherming.

In artikel 75 van de Flora- en faunawet worden de ontheffingsmogelijkheden weergegeven. Op 23 februari 2005 is de Algemene Maatregel van Bestuur m.b.t. artikel 75 van de Flora- en faunawet in werking getreden. Middels deze AMvB wordt onder bepaalde voorwaarden een algemene vrijstelling geregeld van de ontheffingsplicht van de Flora- en faunawet. Deze vrijstelling geldt voor ruimtelijke ontwikkeling en inrichting, bestendig gebruik en bestendig beheer en onderhoud en voor bepaalde (algemeen voorkomende) soorten. Welke voorwaarden verbonden zijn aan de vrijstelling hangt af het de dier- of plantensoorten die voorkomen in het zoekgebied. In de AMvB worden hiertoe verschillende beschermingsregimes onderscheiden.

- Soorten van tabel 1 – algemene soorten – lichtste beschermingsregime AMvB:

Voor deze soorten geldt voor ruimtelijke ontwikkeling een vrijstelling van de ontheffingsplicht. Voor deze soorten is derhalve geen ontheffing nodig. Wel geldt ten aanzien van deze soorten de zorgplicht, die eveneens van de Flora- en faunawet uitgaat.

Soorten die vallen onder de vrijstelling betreft onder andere algemene zoogdiersoorten, zoals algemene muizen- en spitsmuizen, de Egel, Konijn en Mol, Ree en Vos; algemene amfibieënsoorten, waaronder de Bruine kikker, Gewone pad en Kleine watersalamander en plantensoorten als Grasklokje en Gewone dotterbloem.

- Soorten van tabel 2 – overige soorten – middelste beschermingsregime AMvB:

Voor soorten van tabel 2 van de AMvB is bij ruimtelijke ontwikkelingen een vrijstelling mogelijk van de ontheffingsplicht, indien gewerkt wordt volgens een door het Ministerie van EL&I goedgekeurde gedragscode. Ontbreekt zo'n gedragscode, dan dient ontheffing aangevraagd te worden, welke wordt getoetst aan het criterium 'doet geen afbreuk aan de gunstige staat van instandhouding van de soort' (lichte toets). Daarnaast geldt ook voor soorten van tabel 2 de algemene zorgplicht.

- Soorten van tabel 3 – genoemd in bijlage IV van de Habitatrichtlijn en in Bijlage 1 van de AMvB – zwaarste beschermingsregime AMvB.

Voor soorten van tabel 3 geldt het zwaarste beschermingsregime en is bij ruimtelijke ontwikkelingen geen vrijstelling mogelijk van de ontheffingsplicht, ook niet met een gedragscode. Voor deze soorten dient een ontheffing aangevraagd te worden, welke aan vier criteria wordt getoetst (zware toets): de functionaliteit van de voortplantings- en/of vaste rust- en verblijfplaats wordt niet aangetast, er is sprake van een in of bij wet genoemd belang, er is geen alternatief en 'doet geen afbreuk aan de gunstige staat van instandhouding van de soort'. Daarnaast geldt ook voor soorten van tabel 3 de algemene zorgplicht.

Voor Bijlage 1 soorten uit Tabel 3 kan ontheffing worden aangevraagd op grond van alle belangen genoemd in het Besluit vrijstelling beschermde dier- en plantensoorten. In de praktijk komen bij Bijlage 1- soorten onderstaande vier belangen het meeste voor bij een ontheffing voor een ruimtelijke ingreep:

1. Bescherming van flora en fauna (b);
2. Volksgezondheid of openbare veiligheid (d);
3. Dwingende redenen van groot openbaar belang, met inbegrip van redenen van sociale of economische aard, en voor het milieu wezenlijke gunstige effecten (e);
4. Uitvoering van werkzaamheden in het kader van ruimte inrichting of ontwikkeling (j)

Voor Bijlage IV-soorten van de Habitatrichtlijn uit Tabel 3 geldt voor een ruimtelijke ingreep alleen ontheffing wordt verleend op grond van een belang uit de Habitatrichtlijn:

1. Bescherming flora en fauna (b)
2. Volksgezondheid of openbare veiligheid (d);
3. Dwingende redenen van groot openbaar belang, met inbegrip van redenen van sociale of economische aard, en voor het milieu wezenlijke gunstige effecten (e);

- **Vogels**

Vogels zijn niet opgenomen in Tabel 1 t/m 3; alle vogels zijn in Nederland gelijk beschermd. T.a.v. vogels geldt, dat werkzaamheden of gebruik van ruimte waarbij vogels worden gedood of verontrust, of waardoor hun nesten of vaste rust- of verblijfplaatsen worden verstoord verboden zijn.

Bij ruimtelijke ontwikkelingen geldt een vrijstelling wanneer gewerkt wordt volgens een goedgekeurde gedragscode. Ontbreekt zo'n gedragscode dan dient formeel een ontheffing te worden aangevraagd. Voor broedvogels wordt echter geen ontheffing verleend waarbij als voorwaarde wordt gesteld dat broedvogels niet verstoord mogen worden tijdens het kwetsbare broedseizoen; dit mede in het kader van de algemene zorgplicht die ook voor vogels geldt.

Bescherming van vogelnesten

Tijdens werkzaamheden dient rekening te worden gehouden met het broedseizoen. Hiervoor is geen standaardperiode, het gaat erom of er een broedgeval is. Verblijfplaatsen van vogels die hun verblijfplaats het hele jaar gebruiken, zijn jaarrond beschermd. Slechts een beperkt aantal soorten bewoont het nest permanent of keer elk jaar terug naar hetzelfde nest. Deze soorten staan vermeld in categorie 1 t/m 4 van de 'Aangepaste lijst van jaarrond beschermde vogelnesten' (Ministerie van LNV, 2009). Indien de werkzaamheden effect hebben op deze soorten is een ontheffing nodig. Voor vogels kan alleen een ontheffing worden verleend op grond van een wettelijk belang uit de Vogelrichtlijn. Dit zijn:

- Bescherming van flora en fauna (b);
- Veiligheid van het luchtverkeer (c);
- Volksgezondheid of openbare veiligheid (d).

De meeste vogels maken elk broedseizoen een nieuw nest of zijn in staat om een nieuw nest te maken. Deze vogelnesten voor eenmalig gebruik zijn alleen tijdens het broedseizoen beschermd. Voor deze soorten* is geen ontheffing nodig, indien werkzaamheden buiten het broedseizoen plaatsvinden of maatregelen zijn getroffen om te voorkomen dat deze soorten zich op de bouwplaats gaan vestigen tijdens het broedseizoen. Buiten het broedseizoen mag van deze soorten het nest worden verplaatst of verwijderd.

* Een deel van deze soorten zijn ondergebracht in categorie 5 van de 'Aangepaste lijst van jaarrond beschermde vogelnesten' (Ministerie van LNV, 2009). Hoewel het onderbrengen van deze soorten op deze lijst anders doet vermoeden is de vaste rust- en verblijfplaats van deze vogels niet jaarrond beschermd. Dit betreffen namelijk vogels die weliswaar vaak terugkeren naar de plaats waar zij het jaar daarvoor gebroed hebben of de directe omgeving daarvan, maar die wel over voldoende flexibiliteit beschikken om, als de broedplaats verloren is gegaan, zich elders te vestigen.

